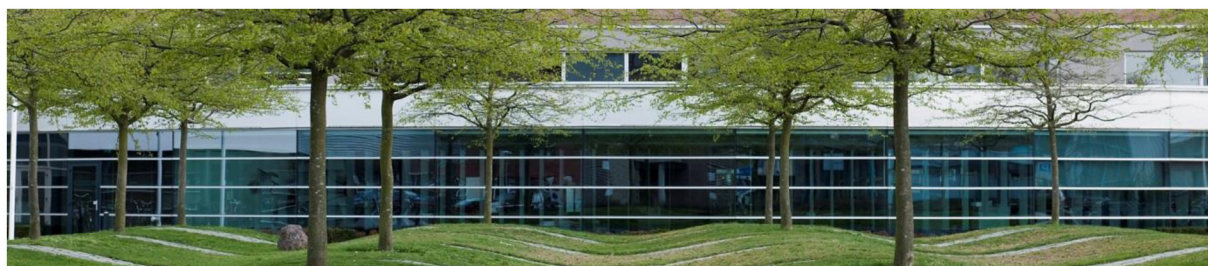

Veldhoven

Voorjaarsnota 2019

Versie 1.0

Colofon

Dit is een uitgave van de gemeente Veldhoven. Meer weten over Veldhoven?
Kijk op onze website www.veldhoven.nl.

Heeft u vragen of opmerkingen? Mail naar gemeente@veldhoven.nl of bel naar 14 040.

Bezoekadres: Meiveld 1, 5501 KA Veldhoven

Postadres: postbus 10101, 5500 GA Veldhoven

E-mail: gemeente@veldhoven.nl

Alle cijfers onder voorbehoud van besluitvorming door de gemeenteraad

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	4
1.1 INLEIDING	4
1.2 LEESWIJZER	5
2. BELEIDSKADERS EN -ONTWIKKELINGEN 2019	6
2.1 INLEIDING	6
2.2 PROGRAMMA 0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING.....	6
2.3 PROGRAMMA 1 VEILIGHEID.....	7
2.4 PROGRAMMA 2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT.....	8
2.5 PROGRAMMA 3 ECONOMIE.....	10
2.6 PROGRAMMA 4 ONDERWIJS EN JEUGD	12
2.7 PROGRAMMA 5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE.....	13
2.8 PROGRAMMA 6 SOCIAAL DOMEIN.....	14
2.9 PROGRAMMA 7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	16
2.10 PROGRAMMA 8 VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING	17
3. FINANCIËEL PERSPECTIEF 2019-2022	18
3.1 INLEIDING	18
3.2 FINANCIËLE UITGANGSPUNTEN.....	18
3.3 BIJSTELLING TECHNISCHE UITGANGSPUNTEN	20
3.4 BIJSTELLING RENTE.....	21
3.5 GEACTUALISEERD MEERJAREN-PERSPECTIEF	21
3.6 ONTWIKKELING RESERVEPOSITIE.....	22

VOORJAARSNOTA 2019 GEMEENTE VELDHOVEN

1. Inleiding

1.1 Inleiding

Samen, stabiel en sterk. Een stevig statement voor de komende vier jaar, waar deze Voorjaarsnota 2019 een eerste vertaling van geeft. De Voorjaarsnota biedt een actualisatie van de financiële positie en legt de financiële en beleidsmatige kaders vast voor de komende jaren. Hierdoor wordt een basis gelegd voor de voorbereiding van de programmabegroting 2019-2022.

In Veldhoven hebben we oog voor het individu en verliezen we het grote geheel niet uit het oog. We doen dat samen: bestuur, inwoners, instellingen, organisaties, ondernemers en partners in de regio. Met als doel om goed samen te leven, trots te zijn en ons gelukkig te voelen.

De samenleving om ons heen verandert snel en continu. Zeker in onze regio. Dan zijn stabiele factoren belangrijk: je tevreden voelen, je veilig kunnen voelen, in balans zijn. Juist in tijden van verandering zijn flexibiliteit en stabiliteit belangrijk. Je ziet dit bij ons terug in een betrouwbaar en daadkrachtig bestuur, en in een stabiel financieel beleid. We ondersteunen onze ondernemers door deregulerende maatregelen te nemen. En we willen dat het voor woningzoekenden, en met name starters, makkelijker wordt om een passende woning te vinden. De woningbehoefte moet aansluiten bij de vraag. Goede huisvesting is immers voorwaarde voor een stabiele basis. Net als zorg en ondersteuning voor iedere Veldhovenaar die dit nodig heeft om mee te kunnen blijven doen in onze gemeenschap. Onze jongeren krijgen bijzondere aandacht: ze mogen niet buiten de boot vallen. We zijn een zogenaamde inclusieve samenleving, met mogelijkheden voor iedereen.

Een stabiele basis geeft ons ruimte om te laten zien waar we sterk in zijn. Om ambitie en lef te tonen, initiatief te nemen en ook los te laten. Voor ons als gemeentebestuur, maar ook voor jullie. Burgerinitiatief, participatie, samenspraak zijn belangrijk. Wat we doen, doen we immers om Veldhoven gelukkiger te maken. En dat kunnen we simpelweg niet zonder de inbreng van belangstellende en belanghebbende inwoners, ondernemers en instellingen die ons vertellen wat belangrijk is. En die ook zelf initiatieven nemen en doen. De Veldhovense kwaliteit die zichtbaar is in een lokaal bruisend verenigingsleven en zorg voor elkaar en de buurt, in een regio die internationaal opvalt. We werken samen in regionale verbanden en met lokale netwerken, waar we een duidelijke rol pakken, passend bij de situatie. Waar we mogelijkheden verzilveren en ontwikkelingen voor zijn.

In deze Voorjaarsnota is het unaniem door de raad vastgestelde coalitieprogramma voor de komende vier jaar op hoofdlijnen opgenomen. We moeten onze plannen en ideeën nog financieel vertalen, maar hebben een positief financieel startpunt van € 2,291 mln, oplopend tot € 4,889 mln in 2022. We blijven kritisch en terughoudend als het gaat om nieuw beleid en bijstellingen van bestaand beleid. Van daaruit gaan we voor onze mogelijkheden: samen, stabiel en sterk.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 van deze voorjaarsnota gaat in op de beleidskaders en -ontwikkelingen 2019. Concreet betekent dit dat het nieuwe coalitieprogramma op hoofdlijnen is verwerkt inclusief eventuele beleidsontwikkelingen (nog niet financieel vertaald). In aanloop naar de begroting wordt een verdere vertaling gemaakt naar SMART doelstellingen, meetindicatoren en streefwaarden.

In het derde hoofdstuk worden de financiële uitgangspunten voor de begroting 2019 gepresenteerd. Ook vindt de financiële vertaling van deze beleids- en technische uitgangspunten plaats. Dan wordt de actualisatie van het rentepercentage toegelicht. Tot slot wordt verder het geactualiseerde meerjarenperspectief 2019-2022 gepresenteerd en er wordt inzicht gegeven in de reservepositie.

2. Beleidskaders en -ontwikkelingen 2019

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het nieuwe coalitieprogramma op hoofdlijnen uitgewerkt. De daarin opgenomen beleidsontwikkelingen en –ambities zijn nog niet financieel vertaald. De hoofdlijnen per programma zijn input voor het maken van de kaderstelling (doelstellingen en meetindicatoren) die wordt verwerkt in de begroting 2019.

2.2 Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Samenspraak

Overleg tussen inwoners, ondernemers, organisaties en gemeente, waarbij de inbreng van hen maximaal tot zijn recht komt is nodig. Hierbij speelt communicatie een belangrijke rol, waarbij zowel inhoud als proces essentieel zijn. Door middel van samenspraak kunnen inwoners, ondernemers en organisaties meedenken over vraagstukken en beleid. Samenspraak is daarnaast belangrijk om draagvlak te behouden waarbij verbreding naar de achterbannen van belangengroepen noodzakelijk is. We gaan graag in een zo vroeg mogelijk stadium het gesprek met hen aan. De laatste jaren heeft Samenspraak een professionaliseringsslag doorgemaakt en wordt een verbeteringslag toegepast naar aanleiding van evaluaties. De uitgezette koers voor samenspraak wordt verder doorgezet en toegepast bij lopende en toekomstige projecten en (beleids)vraagstukken.

Toegankelijkheid van informatie

De toegankelijkheid van onze dienstverlening (en informatie) via alle kanalen is van groot belang, ook voor mensen met een beperking. Wij vinden het belangrijk dat onze informatie naast goed toegankelijk, ook veilig en betrouwbaar is. Door samen met andere gemeenten te organiseren, proberen we toegankelijker, sneller, beter en goedkoper te werken. Digitaal waar mogelijk en persoonlijk waar nodig. Ook voor hen die de weg niet kunnen vinden in het digitale woud van wetten en regels.

Verwerken van meldingen

Als inwoners of ondernemers een melding doen bij de gemeente, is een snelle en begrijpelijke terugkoppeling nodig. We streven ernaar dat melders snel weten waar ze aan toe zijn en dat de tevredenheid over de terugkoppelingen van een melding toeneemt. Dat proces verbeteren we in de komende tijd. Een goed systeem is randvoorwaardelijk (er wordt nu gewerkt met een tijdelijk systeem). Ook contacten met partners zijn cruciaal, omdat voor sommige onderwerpen (bijvoorbeeld verlichting en ongedierte) de terugkoppeling verloopt via andere partijen.

Woonlasten

Ons uitgangspunt is dat de woonlasten in Veldhoven tot de laagste 25% van alle Nederlandse gemeenten blijft behoren.

2.3 Programma 1 Veiligheid

Een collectieve aanpak van ondermijning en het bestrijden van georganiseerde criminaliteit heeft de hoogste prioriteit. We werken nauw samen met onze buurgemeenten en veiligheidspartners. Door een regionale aanpak voorkomen we een 'waterbed-effect', waarbij criminelen de gemeentegrenzen oversteken en activiteiten elders in onze regio zouden kunnen voortzetten. Dit zal ook vragen om een extra investering. We onderzoeken de mogelijkheden voor het inrichten van een Kempen Interventie Team (KIT). We gaan aan de slag met de uitwerking van het actieplan ondermijnende criminaliteit en leggen in 2019 onder andere extra focus op de aanpak van vakantieparken. Ook pakken wij een actieve rol in het voorkomen, signaleren en bestrijden van polarisatie, extremisme en radicalisering. Vanwege de veranderende samenstelling en opbouw van onze bevolking zetten we in op extra aandacht op zowel individuele casuïstieken (bijvoorbeeld eerwraak) als op groepen (bijvoorbeeld spanningen tussen bevolkingsgroepen).

Veldhoven heeft de laatste jaren veel te maken met overlastgevende jeugdgroepen, incidenteel ontstaat een criminele jeugdgroep. De gemeente is ketenregisseur op jeugdgroepen. We zetten samen met partners in op het voorkomen van problematische jeugdgroepen dan wel het aanpakken daarvan. Daarnaast investeren we op het versterken van de ketenaanpak van school, jeugd- en jongerenwerk tot en met politie. In de afgelopen jaren hebben wij een hiaat in deze keten geconstateerd en dat gaan wij oplossen door te investeren in BOA's met een taakspecialisatie op het gebied van jeugd. Toezicht en Handhaving blijven belangrijk. De intensievere aanpak moet problematische jeugdgroepen (en daarmee overlast en jeugdcriminaliteit) afremmen en uiteindelijk doen afnemen. De insteek is praten waar kan en doorpakken waar moet. Onze handhavers en toezichthouders hebben een belangrijke rol bij preventie, bewustwording en communicatie met al onze inwoners (jong en oud).

Wij stellen daarnaast een nieuw werkproces op voor de aanpak van jongeren die vernielingen aanbrengen in de openbare ruimte of overtreders van de Drank- en Horecawet (DHW). Bij dit soort overtredingen zal voor de jongeren en hun ouders een gesprek met de burgemeester in ieder geval tot de aanpak behoren.

Wij accepteren geen agressie en intimidatie van medewerkers en politieke ambtsdragers van onze gemeentelijke organisatie en van onze collega's in de publieke sector, zoals politie, brandweer en ambulance. Bij normoverschrijdend gedrag maken wij gebruik van onze protocollen. Bij ernstige overtredingen van deze protocollen doen wij aangifte bij de politie. We bouwen voort op de in 2018 vastgestelde aanpak van verwarde personen. We werken samen met onze partners en blijven investeren in de zorg- en veiligheidsnetwerken. We doen onderzoek naar de mogelijkheden voor een voorziening voor maatschappelijke opvang in Veldhoven, waarmee we het aanbod aan voorzieningen binnen onze gemeente vergroten en ook onze rol pakken in de regio. De financiële randvoorwaarden zijn leidend in de discussie met centrumgemeente Eindhoven.

2.4 Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Mobiliteit houdt niet op bij de gemeentegrens. Mensen verplaatsen zich op allerlei afstanden, om verschillende redenen, op diverse tijdstippen en met verschillende vervoerswijzen.

Plaatselijke- en regionale maatregelen moeten op elkaar aansluiten.

Daarom wordt er structureel regionaal samengewerkt op ambtelijk en bestuurlijk niveau, waarin strategische en tactische ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit besproken worden (TOVER en POHO Mobiliteit en Innovatie).

De komende jaren wordt gewerkt aan de zogenaamde Bereikbaarheidsagenda. Daarin staan veel maatregelen om de bereikbaarheid van de Metropoolregio op peil te houden en te verbeteren.

Eindhoven Airport.

Gecontroleerde groei Eindhoven Airport.

De huidige afspraken rondom Eindhoven Airport lopen tot en met 2019. Per 1 januari 2020 is een nieuwe medegebruiksvergunning noodzakelijk. Het luchthavenbesluit, dat het kader is voor die vergunning, biedt echter geen ruimte voor verdere groei. Vanuit economisch perspectief is er aanleiding om te onderzoeken in hoeverre het mogelijk is om verdere groei mogelijk te maken. Eventuele groei mag er echter niet toe leiden dat de leefomgevingskwaliteit in Veldhoven daardoor onder druk komt te staan. Er zal dan ook veel aandacht moeten zijn voor compenserende/mitigerende maatregelen op het vlak van leefbaarheid.

Vliegvenster handhaven op basistijden.

Binnen de huidige afspraken kunnen vliegtuigen tussen 07.00-23.00 landen en vertrekken. In afwijking daarop zijn aanvullende afspraken gemaakt over het aantal vertrekkende vliegtuigen tussen 07.00-08.00 uur op zondag en het aantal landingen ná 23.00 uur (nu gemiddeld maximaal 3 per dag).

Inzetten op bekendmaken compenserende maatregelen.

Op basis van de huidige afspraken is per 2018 een leefbaarheidsfonds in het leven geroepen, waarmee maatregelen gericht op het bevorderen van de leefbaarheid binnen de zogenaamde 20ke-contour gesubsidieerd kunnen worden.

Aanpak verkeerssituatie kruispunt Nieuwstraat Kromstraat.

Na afronding en ingebruikname van de Zilverbaan vinden de verkeersstromen opnieuw hun weg. Na ingebruikname van de Zilverbaan ontstaat inzicht in de werkelijke verkeersstromen en de eventuele gevolgen voor de verkeersveiligheid op dit kruispunt. Als dit leidt tot negatieve gevolgen voor de verkeersveiligheid zal onderzocht worden welke aanpassingen noodzakelijk zijn.

Aanleg verlichting langs verlengde Heerbaan-Oersebaan.

Voor het aanleggen van de verlichting langs het fietspad bij de verlengde Heerbaan en verlengde Oersebaan wordt een onderzoek uitgevoerd op het gebied van flora en fauna. Dit is noodzakelijk om de verstoring op de diersoorten in beeld te brengen. De uitkomsten hiervan zijn medio 2019 beschikbaar en afhankelijk hiervan zijn aangepaste verlichtingsvormen nodig en of een ontheffingsaanvraag. Deze gegevens zijn bepalend voor de vorm en het tijdstip waarop de eventuele verlichting aangebracht kan worden.

Doorstroming Kempenbaan (west en Oost)

Om de bereikbaarheid van bedrijventerrein De Run te verbeteren wordt gewerkt aan het bevorderen van de doorstroming van de Kempenbaan. In het kader van deze doelstelling lopen er op dit moment twee projecten, namelijk Kempenbaan West inclusief de aansluiting op de A67 en Kempenbaan Oost aan de kant van de A2/N2.

1. Kempenbaan West en de aansluiting op de A67

Het bestemmingsplan 'Kempenbaan West' is door de Raad van State aangehouden. Hierdoor loopt het project vertraging op. Om de gevolgen van deze vertraging te verminderen is er voor Kempenbaan West inclusief de aansluiting op de A67 een aanvalsplan opgesteld.

2. Kempenbaan Oost

Het voorlopig ontwerp van Kempenbaan Oost wordt heroverwogen omdat de laatste groeiverwachtingen van de benodigde arbeidsplaatsen in dit gebied hierom vraagt. De opgave voor de korte termijn daarbij is het optimaliseren van de huidige infrastructuur. Door de aanhouding van bestemmingsplan 'Kempenbaan-West' door De Raad van State wordt gezocht naar het naar voren kunnen halen van Kempenbaan Oost. Daarbij wordt nu onderzocht welke verkeerskundige oplossing wel kan voorzien in het afwickelen van het verkeer in relatie tot de huidige geprognostiseerde groei van het aantal arbeidsplaatsen op De Run.

Fietsgebruik woon-werk

Het fietsgebruik tussen woon-werk en werk-werk wordt gestimuleerd door de realisatie van een netwerk van hoogwaardige lokale en regionale snelfietsroutes, die belangrijke (tussen)bestemmingen met elkaar verbinden. Zo is er een ambitie om een snelfietsroute aan te leggen tussen ASML – MMC - HTC. De realisatie hiervan heeft dan ook een hoge prioriteit, mede omdat een deel van deze verbinding bijdraagt aan de verbinding tussen beide campussen en het feit dat de Slowlane verder wordt uitgewerkt. Daarnaast verbindt deze snelfietsverbinding de economische toplocaties in de regio op de snelste en meest milieuvriendelijke met elkaar. Het fietspad zou ook moeten anticiperen op toekomstige vernieuwende vormen van licht elektrisch vervoer (bijvoorbeeld people movers) en dus meer moeten zijn dan een standaard fietspad.

Doelgroepenvervoer

Vervoer is voor inwoners een belangrijk middel om mee te kunnen doen in de maatschappij. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het zogenoemde doelgroepenvervoer. Dit betreft 'deur tot deur' vervoer van inwoners, die vanwege

beperkingen gebruik maken van dit specifieke vervoer (zoals collectief vraagafhankelijk Wmo vervoer, Leerlingenvervoer, WSW-vervoer). Momenteel is er sprake van diverse vervoersystemen met verschillende beleidskaders, financierings- en afrekeningsystemen. Met het project Slimme combinaties diverse vormen doelgroepenvervoer met het openbaar vervoer, wordt beoogd te komen tot de ontwikkeling van slimme mobiliteitsoplossingen in de regio, waarbij onder andere de integratie van doelgroepenvervoer en openbaar vervoer bevorderd wordt.

Herijking parkeren City Centrum om te komen tot een aantrekkelijker winkelklimaat.

Om het winkelklimaat aantrekkelijker te maken en ter voorkoming van leegstand van winkels wordt het parkeerbeleid City Centrum in 2018 herijkt. Rekening houdend met onder meer het economisch belang, de parkeerdruk en parkeerregulering en de financiële aspecten, wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn. Aan de hand van de uitkomsten worden eventuele aanpassingen van het parkeerbeleid uitgevoerd (2019).

Vervanging diverse wegen Meerveldhoven en Zeelst.

Door een sterk verminderde staat van de kwaliteit van diverse wegen in de kernen Meerveldhoven en Zeelst (Hermannisstraat, Biezenkuilen en omgeving), is vervanging noodzakelijk. De noodzaak blijkt uit de resultaten van technische visuele weginspecties die ter plaatse zijn uitgevoerd en worden bevestigd door het huidige straatbeeld. Bij de uitvoering van de werkzaamheden wordt rekening gehouden met andere (grootschalige) werkzaamheden in Veldhoven die leefbaarheid en bereikbaarheid beïnvloeden. De start van de uitvoering is in 2022 en de investering voor volledige vervanging van de huidige situatie bedraagt € 1.500.000,- (deze investering is noodzakelijk omdat de voorziening wegen niet voorziet in vervanging).

2.5 Programma 3 Economie

Ondernemersimago

Veldhoven wil een aantrekkelijke vestigingsplaats zijn voor bedrijven. We hebben een goed imago bij ondernemers. Het ondernemersklimaat wordt gewaardeerd en zij zijn tevreden met de kwaliteit van de dienstverlening van de gemeente.

De bedrijvencontactfunctionaris is het eerste aanspreekpunt en daarmee het gezicht van de gemeente voor ondernemers. We sluiten aan bij diverse overlegvormen, waaronder Stichting Parkmanagement Veldhoven, VOC en centrummanagement en bouwen ons netwerk binnen Veldhovense ondernemers uit.

De mogelijkheden voor een betere digitale dienstverlening worden onderzocht.

Daarnaast wordt in het kader van deregulering onderzocht of ondernemers één aanslag kunnen ontvangen voor gemeentelijke belastingen.

Werkgelegenheid

We hebben aandacht voor werkgelegenheid, ook voor mensen met een beperking of afstand tot de arbeidsmarkt. We zetten in op een betere aansluiting van deze laatste groep vanuit onderwijs naar de arbeidsmarkt.

In Brainportverband wordt gekeken hoe de gemeente werkgevers en onderwijs kan stimuleren om met elkaar mogelijkheden te verkennen voor de verbreding van werkaanbod en opleidingen.

Ook de bedrijvencontactfunctionaris neemt in gesprekken met bedrijven mee wat de behoeften en mogelijkheden hierin zijn.

Regionale samenwerking

In 2018 is een Samenwerkingsagenda SGE 2018-2025 vastgesteld. Deze richt zich op de thema's economie, wonen, voorzieningen & evenementen en ruimte.

Per thema is een actieprogramma opgesteld met daarin een aantal concrete afspraken.

Voor economie richten deze zich op:

1. Steviger participeren in Brainport Eindhoven. We zoeken proactief de samenwerking en kijken hierbij naar zowel het Veldhovense als het regionale belang.
2. het realiseren van een Regionaal Ontwikkelfonds Werklocaties (ROW). Wij informeren ondernemers over de mogelijkheden en faciliteren hen bij een aanvraag voor een bijdrage uit het ROW.
3. mogelijkheden onderzoeken om kwaliteitsprofielen voor werklocaties op te stellen
4. doorontwikkeling van het 1-loket: onderzoek of naast industrie ook de bedrijfshuisvestingsvragen voor kantoren, detailhandel, leisure en hotels gezamenlijk kunnen worden behandeld
5. inzetten op verbeteren van het ondernemersklimaat voor (startende) ondernemers met name starters met aan duurzaamheid of 'smart city' gerelateerde producten
6. mogelijkheden onderzoeken om van het SGE een regelluwe zone te maken
7. noodzaak onderzoeken op het verbinden van de twee arbeidsmarktregio's in SGE: Zuidoost-Brabant en Helmond-de Peel.
8. een gezamenlijke grondprijssystematiek handhaven

Veldhoven neemt een actieve rol in de uitwerking van de Samenwerkingsagenda.

Bedrijventerreinen

De programmeringsafspraken worden in 2020 geëvalueerd en eventueel herijkt.

In het 1-loket SGE worden alle bedrijfshuisvestingsverzoeken van enige betekenis besproken.

De bestaande bedrijventerreinen in Veldhoven en het stedelijk gebied moeten toekomstbestendig zijn.

Er is een visie ontwikkeld voor bedrijventerrein De Run. Dit is een ontwikkelperspectief dat samen met de markt (vastgoedeigenaren, ASML, MMC) is opgesteld. Deze visie wordt samen met de markt verder opgepakt. Mobiliteit en economische groei vragen hierbij een proactieve faciliterende houding van de overheid.

Het Regionaal Ontwikkelfonds Werklocaties (ROW) kan hieraan bijdragen doordat het financieringsmogelijkheden biedt voor (her)ontwikkelingsprojecten op bestaande werklocaties. Het ROW is een revolverend fonds met een investeringskapitaal van € 8 miljoen euro. Wij brengen de mogelijkheden van het ROW daarom actief onder de aandacht van ondernemers in Veldhoven.

Op bedrijventerrein Habraken wordt stevig ingezet op circulaire economie en creatieve invulling van deze waardevolle werklocatie. We zetten in op het realiseren van een cluster van circulaire bedrijven. Hiervoor is een profiel opgesteld van het soort bedrijven dat voorziet in een behoefte die past bij de industrie in het Stedelijk Gebied Eindhoven.

Detailhandel

Elke regio in de provincie Noord-Brabant heeft afspraken gemaakt over detailhandel. Kern van die afspraken is: per saldo geen winkelmeters erbij en inzet van gemeenten voor compactere binnensteden. Uit de (jaarlijkse) detailhandelcijfers van de provincie in 2017 blijkt dat steeds meer winkelmeters in binnensteden plaats maken voor bijvoorbeeld woningen of horeca. De vraag naar winkelmeters is blijvend laag en de komende jaren blijft er nog veel vraag naar woonruimte, met name voor kleine huishoudens. De provincie wil met de regio's de regionale detailhandelaafspraken vernieuwen. Hierbij wordt de focus verlegd van detailhandel naar een integrale visie voor centrumgebieden. Voor het Citycentrum ligt al een integrale visie: het Centrum Ontwikkelings Programma (COPr). De komende jaren wordt door ondernemers, eigenaren, culturele sector en gemeente samengewerkt aan de uitvoering hiervan. In samenwerking met het centrummanagement is er ook aandacht voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat in de Kromstraat. Bij grote leegstand wordt gekeken naar mogelijkheden om flexibeler om te gaan met bestemming van leegstaande panden en ruimte bieden om 'beleving' toe te voegen in winkelgebieden bijvoorbeeld in de vorm van kleine terrassen of een beperkte horeca-activiteit.

2.6 Programma 4 Onderwijs en jeugd

Om jeugdigen te laten opgroeien tot zelfredzame burgers, hebben zij een stevige basis nodig. Onderwijs levert hieraan een belangrijke bijdrage doordat kinderen in staat worden gesteld hun talenten te ontdekken en ontwikkelen. We streven ernaar dat kinderen onderwijs zoveel als mogelijk thuis nabij ontvangen, bij voorkeur in de wijken en buurten waar zij spelen en opgroeien. Om goed onderwijs te kunnen geven is goede onderwijshuisvesting van belang. Het zorgen hiervoor is een wettelijke taak van de gemeente. Samen met de schoolbesturen en kinderopvangorganisaties met wie Veldhoven een meerjarige huurovereenkomst heeft, wordt gewerkt aan de totstandkoming van een Integraal Huisvestingsplan. Een plan met een visie en duidelijke kaders voor toekomstbestendige onderwijshuisvesting, waarbij rekening wordt gehouden met: demografische ontwikkelingen, onderwijsontwikkelingen zoals internationalisering, de (kwaliteit van de) huisvestingsstructuur en de verbondenheid met partners. Tevens zal in het Integraal Huisvestingsplan de mogelijkheid van het huisvesten van een school in Zilverackers worden onderzocht. Wat genoemde internationalisering betreft zal in samenwerking met stichting Brainport, het onderwijs en de kinderopvang uitvoering worden gegeven aan activiteiten die een bijdrage leveren aan de internationalisering van het onderwijs.

De gemeenteraad heeft de gezamenlijk met partners binnen het jeugdbeleid opgestelde integrale kadernota jeugd "Focus op alle jeugd" vastgesteld. De nota legt de focus nadrukkelijk op alle jeugd, op het bevorderen van de positieve en beschermende factoren, vergroten van de weerbaarheid van kinderen en het sterk houden (en waar nodig versterken) van de basis waar elke jeugdige gebruik van maakt. Samen met de partners binnen het jeugdbeleid wordt de verdere uitwerking van de gezamenlijk gedragen nota opgepakt. Onderwerpen als aandacht voor voortijdig schoolverlaters en het zo vroeg mogelijk signaleren en bestrijden van taalachterstand maken hier onderdeel van uit. De aanpak van pesten, gevolgen van vechtscheidingen op kinderen, bestrijden van een ongezonde levensstijl maken onderdeel uit van vastgesteld gemeentelijk

jeugdbeleid maar ook van sport- en beweegbeleid. Hierop zal de komende periode nadrukkelijk worden ingezet.

Waar onderwijs en het voorkomen van taalachterstand voor jeugdigen om inzet vraagt, ligt er nadrukkelijk ook een taak met betrekking tot de educatie van volwassenen. Aangezien beheersing van de Nederlandse taal de basis vormt voor succesvol deelnemen aan de Veldhovense samenleving, zal nog nadrukkelijker worden ingezet op versnelde taalverwerving van statushouders en het versterken van taalverwerving/beheersing van Veldhovenaren. Er vindt mede in dit kader heroriëntatie plaats op de huidige ambassadeursrol van de gemeente bij het (digi)taalhuis.

2.7 Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Veldhoven is een levendige gemeente met leuke evenementen, een goed voorzieningenniveau en een prettige en uitnodigende woon- en leefomgeving. Met name het groenonderhoud en het verwijderen van zwerfvuil, zijn belangrijk voor de netheid van deze woon- en leefomgeving. De blijvende aandacht hiervoor zorgt ervoor dat de openbare ruimte uitnodigt om daar te verblijven en vormt daarmee een belangrijke bijdrage in het welbevinden van de Veldhovense inwoners.

Sociale cohesie is eveneens belangrijk voor het welbevinden van de Veldhovense inwoners. Het rijke verenigingsleven en de voorzieningen zowel op sport- als cultureel gebied leveren hieraan een belangrijke bijdrage. Daar waar nodig ontvangen deze verenigingen (financiële) steun van de gemeente op basis van het geldende subsidiebeleid.

De gemeenteraad heeft zowel voor cultuur met de vaststelling van het visiedocument 'Cultuur verbindt Veldhoven!' als voor sport en bewegen met de vaststelling van het visiedocument 'Veldhoven Beweegt!', de koers en kaders aangegeven voor de toekomst. Veldhoven zet de komende periode in op het verder uitvoeren van deze koers. Voor cultuur zal worden ingestoken op stimulering van verdergaande samenwerking tussen de grote culturele instellingen en de ondersteuning van een meerdaags gratis toegankelijk cultureel festival in het laatste weekend van september als opvolger van Cult & Tumult. Verder zullen voorbereidingen worden getroffen voor een passende viering in 2021 van het 100 jarig bestaan van Veldhoven. Een viering die tot stand moet komen in nauwe samenwerking met bedrijfsleven, verenigingsleven en inwoners van Veldhoven. Waar het sport betreft wordt ingestoken op het zoveel als mogelijk in beweging krijgen en houden van alle Veldhovenaren, zowel jong als oud. Met als doel bevorderen dat elke inwoner, uit het oogpunt van gezondheid, vorming en ontplooiing op verantwoorde wijze sport en beweegt. De sportaccommodaties en verenigingen vervullen hierin een belangrijke rol, maar ook de inrichting van het openbaar gebied en nieuw te ontwikkelen activiteiten. Uiteraard vervult ook het nieuw te situeren zwembad hierin een belangrijke rol. De realisatie hiervan komt in samenspraak met omwonenden en gebruikers tot stand.

2.8 Programma 6 Sociaal Domein

Participatie, Arbeidsmarkt, Schulddienstverlening en minimabeleid

Ook in 2019 zetten wij ons actief in op het verminderen van het aantal uitkeringsgerechtigden. Naast het ondersteunen van mensen en het begeleiden naar een baan, blijven wij een stevige poortwachtersfunctie hanteren.

Ondanks de aantrekking op de arbeidsmarkt zijn er nog steeds mensen die moeilijk of niet aan het werk kunnen. Gedacht moet worden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, maar ook aan jongeren onder de 27 jaar, ouderen boven de 55 jaar en statushouders. In 2019 zetten wij ons actief in om deze mensen te ondersteunen met het vinden van (vrijwilligers)werk of dagbesteding. We zetten hiervoor concrete projecten op. In aanvulling op de lokale activiteiten werken wij in regionale context samen in het Participatiebedrijf.

Voor uitkeringsgerechtigden die (nog) niet economisch kunnen participeren, worden arrangementen voor maatschappelijke participatie aangeboden. In 2019 zetten wij ons in op een breder aanbod hiervoor.

In 2019 blijven wij actief participeren in het Regionaal WerkBedrijf. In ons arbeidsmarktbeleid is een werkgeversgerichte benadering uitgangspunt. We intensiveren onze bestuurlijke contacten met het lokale midden- en kleinbedrijf, op basis van de aanbevelingen van de rekenkamer.

De gemeente heeft de wettelijke verantwoordelijkheid te zorgen voor schuldhulpverlening. Wij willen de kwetsbare doelgroep ondersteunen in hun hulpvraag en procedures vereenvoudigen. In 2018 hebben we ons ingezet om de kwaliteit van de dienstverlening te optimaliseren en de wachttijden te verkorten. We zijn lid geworden van de NVVK (vereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren). Naast onder andere budgetcoaching en budgetbeheer zijn we begonnen met het in eigen beheer uitvoeren van schuldregelingen. Deze actieve regierol gaan we in 2019 verder uitwerken en ontwikkelen.

Om te bewerkstelligen dat ook inwoners die onder de 120% van het wettelijk minimum zitten actief kunnen participeren is een minimabeleid vastgesteld. We zetten ons actief in om een groter bereik van deze doelgroep te realiseren onder meer door het continueren van de samenwerking met onze partners in Veldwijzer.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning

In Veldhoven krijgt iedereen de zorg en ondersteuning die nodig is om zolang mogelijk zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen. De ondersteuning moet passend en adequaat zijn. Inwoners die ondersteuning nodig hebben, worden benaderd vanuit het principe: wat kan de inwoner zelf? wat kan de sociale omgeving bijdragen (mantelzorgers, familie, vrienden/buren)? wat kunnen vrij toegankelijke voorzieningen betekenen? en wat is nodig aan geïndiceerde ondersteuning? Wij bekijken daarbij ook de mogelijkheden voor vernieuwing en innovatie.

Veldhoven zoekt aansluiting bij de uitgangspunten van het pact voor de ouderzorg, het pact Eén tegen Eenzaamheid en het VN-verdrag voor mensen met een Handicap. Het uitgangspunt is om iedereen te laten meedoen in de samenleving door drempels weg te nemen en de toegankelijkheid te vergroten.

Beschermd Wonen en maatschappelijke opvang is een verantwoordelijkheid van centrumgemeente Eindhoven. Het voornemen is om per 2022 de taken en financiën voor Beschermd Wonen (en mogelijk ook Maatschappelijke opvang) van de centrumgemeente over te hevelen naar de regiogemeenten. In 2019 werken wij aan de voorbereidingen van deze doordecentralisatie richting Veldhoven.

Het kabinet is voornemens om per 1-1-2019 een abonnementstarief in te voeren voor Wmo. Bij het vaststellen van de eigen bijdrage wordt dan niet langer gekeken naar inkomen, vermogen en huishoudsamenstelling en kan er voor € 17,50 per 4 weken onbeperkt een beroep worden gedaan op de Wmo. Hierdoor kan er voor de gemeente Veldhoven een nadeel ontstaan dat kan oplopen tot boven de € 2,5 miljoen per jaar. Het Rijk heeft vooralsnog niet de intentie getoond om dit volledig te compenseren, waardoor een structureel forse rekening bij de gemeente Veldhoven kan komen te liggen. Naast deze financiële impact, staat de invoering van het abonnementstarief ook beleidsmatig haaks op het gevoerde beleid van de afgelopen jaren. Wij werken volgens het principe van de kanteling (zelfredzaamheid en bijdragen naar vermogen).

Jeugd

We werken aan de uitvoering van de integrale kadernota jeugd "Focus op alle jeugd". De aandacht gaat uit naar het bevorderen van de positieve en beschermende factoren, vergroten van de weerbaarheid van kinderen en het sterk houden (en waar nodig versterken) van de basis waar elke jeugdige gebruik van maakt. Dit doen wij samen met onze ketenpartners.

Verder werken wij aan de doorontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Wij willen met het CJG bijdragen aan een preventievere aanpak, vroegtijdigere en effectievere inzet van licht pedagogische hulp en ondersteuning. Met ons programma rondom het versterken van de basisstructuur willen wij onze inwoners ondersteunen bij het zorgvragen.

Inzet van ons jeugdbeleid is om de kwetsbare jeugd en gezinnen de professionele zorg te bieden die nodig is. Daarnaast zorgen wij met een integrale aanpak voor een goede bedrijfsvoering vanwege de oplopende vraag naar specialistische jeugdzorg en daarmee gepaard gaande kosten. Via een aantal actieplannen zetten wij op een sterkere beheersing van de stijgende kosten. Wij gaan - ook op bestuurlijk niveau - actief in gesprek met onze partners (CJG, huisartsen en de jeugdzorginstellingen).

Op regionale schaal (21voordejeugd) worden belangrijke beslissingen genomen over gezamenlijke inkoop en aanbesteding van de specialistische jeugdzorgvoorzieningen. Wij willen dat Veldhoven bestuurlijk is vertegenwoordigd in de regionale stuurgroep Jeugd om goed te kunnen sturen, monitoren en lobbyen.

2.9 Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Volksgezondheid

Gezondheid is een centrale waarde in het leven. We gaan uit van een positieve gezondheid voor alle inwoners van Veldhoven. Dit thema is dermate met het gehele sociaal domein verweven dat het een natuurlijk onderdeel is van maatschappelijke participatie.

Het uitgangspunt positieve gezondheid wordt in de uitwerkingsnotitie Lokaal Gezondheidsbeleid breed opgepakt, niet alleen gericht op lichamelijke gezondheid maar ook op het belang van de woon- en werkomgeving hierin. In de uitwerkingsnotitie komen de aspecten gezondheid van chronisch zieken, preventie en stabiliseren c.q. terugdringen van gezondheidsverschillen tussen laag- en hoogopgeleiden aan de orde. De overige taken uit de Wet Publieke Gezondheid worden door de GGD Brabant-Zuidoost uitgevoerd.

Energietransitie

Het thema duurzaamheid is verankerd in alle beleidsnotities en is onderwerp van bewustwordingscampagnes richting bedrijfsleven en inwoners.

Nederland wil een van de duurzaamste landen van Europa worden en heeft een programma opgesteld voor een aardgasloze samenleving waar de inzet van fossiele brandstoffen aanzienlijk wordt verminderd. De gemeente stimuleert duurzame energie en zorgt waar mogelijk voor een stevig duurzaamheidsniveau bij gemeentelijke gebouwen en organisaties. Nieuwbouwwijken in Veldhoven worden aardgasloos en Nul op de Meter (NOM). In het regeerakkoord is aangegeven dat er plannen worden ontwikkeld voor bestaande bouw die gemeenten moeten gaan regisseren. Om de (verplichte) doelen in dit akkoord te halen is maximale inzet nodig van alle partijen. Dit vraagt om een gemeentebrede energiealliantie en een programmatische aanpak. Er wordt een programma opgesteld met daarin onder andere projectplannen voor:

- ◆ warmteplannen per wijk
- ◆ onderzoek mogelijkheden zonne- en windenergie, restwarmte en biomassa
- ◆ bewustwordingscampagnes voor bedrijfsleven en inwoners
- ◆ aansluiting regionaal energieloket

Afval

Afvalkosten worden voor 100% gedekt uit de afvalstoffenheffing. Onderzocht moet worden welke mogelijkheden kansrijk zijn voor verdere afvalreductie en afvalscheiding. Uit het onderzoek moet blijken wat de financiële consequenties zijn voor de afvalstoffenheffing.

Regionale Samenwerking

Gezien de grote opgave voor alle gemeenten met betrekking tot de energietransitie lijkt het zinvol om als gemeenten in de Metropoolregio Eindhoven (MRE) samen te werken aan een regionale duurzaamheidsagenda. Het MRE pakt dit thema op en komt met een plan van aanpak hoe deze samenwerking vorm kan worden gegeven. Veldhoven onderstreept het belang van duurzaamheid en houdt hier een vinger aan de pols.

Laadpalenbeleid

Met ingang van 2019 kan het huidige contract over laadpalen herzien worden (of nog een jaar verlengd worden). De ontwikkelingen op dit gebied gaan snel waardoor het bij een nieuw contract belangrijk is om waar mogelijk de laatste ontwikkelingen op dit gebied mee te nemen. Afhankelijk van keuzes kan dit kosten met zich mee brengen.

2.10 Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Door de sterk aangetrokken economie is zowel de woningbouw als de ontwikkeling van bedrijfslocaties, ook in Veldhoven, in een stroomversnelling gekomen. Bij deze ontwikkeling wordt rekening gehouden met de vraag naar de verschillende woningtypen, bijvoorbeeld voor sociale huur, betaalbare woningen voor starters en tijdelijke woonvormen voor specifieke doelgroepen. In regionaal verband is hiervoor in het Stedelijk Gebied Eindhoven eveneens aandacht. Projecten in de regio worden kwalitatief getoetst op basis van het programma van de verschillende soorten te bouwen woningen.

Regionale samenwerking op het gebied van het fysiek ruimtelijk domein kan bijdragen aan een doelmatiger aanpak van de leefomgevingskwaliteit, zowel voor de huidige inwoners als ter versterking van het vestigingsklimaat voor het aantrekken van kenniswerkers.

De woningbouwlocatie Meerstraat is nagenoeg gereed. In Oerle-Zuid worden de laatste woningbouwprojecten afgerond.

De ontwikkeling van het eerste dorp Huysackers is ter hand genomen. Dit wordt de eerste volledig gasloze wijk in Veldhoven. Voor de overige twee geplande dorpen in Zilverackers is in 2017 een strategische verkenning uitgevoerd.

In 2018 is een nieuwe ontwikkelingsvisie voor Zilverackers opgesteld die in 2019 waarschijnlijk leidt tot nieuwe kaders voor de woningbouwontwikkeling in Zilverackers. Deze richten zich op meerdere woonmilieus, meer flexibiliteit en ruimte voor innovatie. Hierbij worden ook de mogelijkheden voor tijdelijke woningen onderzocht.

Zowel de vraag naar projectmatige woningen als naar particuliere kavels/woningen is groot. Dit is ook zichtbaar in de toename van de inbreidingslocaties in Veldhoven die momenteel worden opgepakt. De gemeente faciliteert deze ontwikkelingen. Hierbij is duurzaamheid (energie neutraal/gasloos) eveneens een belangrijk uitgangspunt.

De vraag naar bedrijfsgrond is ook groot. Veel kavels op Habraken en Zandven worden verkocht. Zoals al aangegeven wordt op bedrijventerrein Habraken tevens stevig ingezet op circulaire economie.

3. Financieel perspectief 2019–2022

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk van de voorjaarsnota betreft een bijstelling van het meerjarenperspectief 2019-2022 aan de hand van een aantal elementen. Deze elementen worden in de afzonderlijke paragrafen belicht.

Ten eerste worden de financiële uitgangspunten voor de meerjarenbegroting 2019-2022 voorgelegd. De consequenties van deze technische uitgangspunten worden zichtbaar gemaakt in de derde paragraaf.

De vierde paragraaf bevat de toelichting op actualisatie van de rentepercentage(s).

In de vijfde paragraaf zal vervolgens inzicht worden verschaft in het geactualiseerde meerjarenperspectief na verwerking van alle in deze voorjaarsnota gepresenteerde mutaties. Dit vormt het vertrekpunt voor de totstandkoming en de begroting 2019 en volgende jaren.

Tot slot wordt in paragraaf 6 de stand van de algemene reserves gepresenteerd. Hier zijn tevens de kwartaalrapportage I-2018, jaarrekening 2017 en de mutaties uit deze voorjaarsnota in verwerkt om een actueel beeld van de reservepositie te geven.

3.2 Financiële uitgangspunten

De financieel beleidsmatige en technische uitgangspunten voor de te ramen baten en lasten in de verschillende jaarschijven van de begroting 2019 en de meerjarenbegroting 2020-2022 worden in deze voorjaarsnota als financiële spelregels gepresenteerd. Het merendeel werd tot nu toe al gehanteerd en in aangescherpte vorm nu is weergegeven als kader voor de (meerjaren)begroting.

Beleidsmatige uitgangspunten

1	Het begrotingsjaar 2019 en volgende jaren is tenminste sluitend (begrotingssaldi 2019, 2020, 2021 en 2022 \geq 0). Tevens dient er een positieve algemene vrije reserve te zijn voor al deze jaren.
2	Reëel ramen is het uitgangspunt voor de begroting 2019 en de meerjarenbegroting 2020-2022 op basis van voorzichtigheid en nauwkeurigheid.
3	Het financieel beleid op het gebied van waardering en afschrijving, reserves, voorzieningen en rentebeleid alsmede kostentoerekening ligt vast in afzonderlijke beleidsnota's als basis voor de (meerjaren)begroting. Eventuele beleidsafwijkingen van deze door de raad vastgestelde nota's, die ten grondslag liggen aan de begroting, worden ook afzonderlijk gemeld in de begroting en op deze wijze door de raad geaccordeerd.
4	In 2019 werken we volgens de kaders van de nota Planning & Control cyclus 2014, met een doorontwikkelde P&C cyclus. Binnen deze cyclus wordt per kwartaal een kwartaalrapportage opgesteld en voorgelegd aan de raad. Per programma is op 1 A4 in één oogopslag de stand van zaken van het programma inzichtelijk. Op basis van de kwartaalrapportages kunnen besluiten worden genomen. Hierbij kan gedacht worden aan het overhevelen van middelen

	<p>en bijstelling van kaders, ambities, prestaties en middelen. Afweging van het toekennen van middelen voor volgende jaren blijft ook plaatsvinden bij de begrotingsbehandeling (integrale afweging).</p> <p>Dit betekent dat er tussentijds besluiten kunnen worden genomen met financiële consequenties. Deze worden direct verwerkt en kunnen ook een meerjarig effect hebben. Het integrale beeld van de meerjarenraming is te vinden in de begroting. Bij de begrotingsbehandeling kan dan ook de integrale planning en meerjarenafweging plaatsvinden.</p>
--	---

Technische uitgangspunten

5	Prognose van het aantal inwoners en woningen worden bepaald op basis van kengetallen uit de jaarrekening én de geactualiseerde woningbouwplanning per 1 januari 2018.
6	De personeelsbegroting is onderdeel van de (meerjaren)begroting. Op basis van een inschatting van CAO afspraken wordt de jaarlijkse loonstijging berekend. De huidige CAO loopt t/m december 2018. Daarna wordt uitgegaan van een jaarlijkse loonstijging van 1,5% (in de meerjarenbegroting 2018-2021 was dit ook jaarlijks 1,5%).
7	Voor 2019-2022 wordt voorgesteld uit te gaan van een lastenindexering van 0,9% (inflatie volgens het CBS per april 2018, was in de begroting 2018 1,6% volgens het CBS april 2017).
8	De te ramen stijging van de beïnvloedbare baten wordt meerjarig bepaald op basis van (een inschatting van) de inflatie volgens het CBS (april 2018). Op basis van deze gegevens wordt in de meerjarenbegroting 2019-2022 uitgegaan van een prijsstijging van 0,9% (terwijl in de begroting 2018-2021 nog uitgegaan werd van 1,6% volgens het CBS april 2017).
9	De stijgingspercentages voor lonen en prijzen worden bij de totstandkoming van de begroting niet meer aangepast, tenzij er sprake is van een afwijking van meer dan 0,5% op jaarbasis.
10	Voor begrotingsjaar 2022 als laatste jaar van de meerjarenbegroting wordt areaaluitbreiding nieuw opgenomen. Dit betreft onder meer (autonome) uitbreiding van het onderhoud aan wegen, straten, pleinen, groen, verlichting en dergelijke. Voor de jaren 2019-2021 wordt de areaaluitbreiding bijgesteld.
11	Begrotingsjaar 2022 wordt nieuw toegevoegd met als basis 2022 = 2021. Na toepassing van technische uitgangspunten 6 t/m 10 wordt deze nieuwe jaarschijf geactualiseerd met incidentele afwijkingen.

3.3 Bijstelling technische uitgangspunten

De technische uitgangspunten vormen de basis voor de begroting 2019. De financiële consequenties 2019-2022 van de technische uitgangspunten zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Tabel: Financiële consequenties technische uitgangspunten begroting 2019

	bedragen x € 1.000,- - = tekort (nadeel)	2019	2020	2021	2022
- Bijstelling loonindex (uitgangspunt 6)	0	0	0	0	-319
- Bijstelling prijsindex (uitgangspunt 7 en 8)	384	781	1.132	617	
- Bijstelling areaaluitbreiding (uitgangspunt 10)	20	14	32	-4	
- Toevoegen jaarschijf 2022 (uitgangspunt 11)	0	0	0	1.585	
Bijstellingen technische uitgangspunten	404	795	1.164	1.879	

Bijstelling loonindex

De personeelsbegroting is onderdeel van de (meerjaren)begroting. De te ramen stijging van de loonkosten wordt meerjarig bepaald op basis van inschatting van cao-afspraken (t/m december 2018). Voor de jaren daarna wordt uitgegaan van een jaarlijkse loonstijging van 1,5%. Dit is gelijk aan het stijgingspercentage in de periode 2018-2021 toegepast bij de begroting 2018. Voor de nieuwe jaarschijf 2022 is het effect € 319.000 nadelig (loonbudget 2022 = loonbudget 2021 plus 1,5%).

Bijstelling prijsindex

Voor de begroting 2019-2022 wordt een prijsindex gehanteerd van 0,9% (begroting 2018-2021 was dit 1,6%) o.b.v. CBS inflatiecijfer (april 2018). De baten worden in de periode 2019-2022 geïndexeerd met 0,9% (begroting 2018-2021 was dit 1,6%) op basis van het inflatiecijfer volgens het CBS (april 2018). Door de daling van de prijsindex t.o.v. de vorige begroting is er sprake van een voordeel.

Wanneer bij het opstellen van de begroting 2019-2022 de prijs- en/of loonindex met 0,5% afwijkt van bovengenoemde percentages, dan zullen de ramingen in de begroting 2019-2022 alsnog worden bijgesteld met het dan actuele percentage.

Bijstelling areaaluitbreiding

Door areaalveranderingen (o.b.v. verwachte woningbouwplanning) zijn de onderhoudsbudgetten bijgesteld.

Toevoegen jaarschijf 2022

De basis van de jaarschijf 2022 is het jaar 2021. Gevolg hiervan is dat een aantal budgetten die worden gekopieerd van 2021 naar 2022 geen actueel beeld geven. Bijvoorbeeld, de financieringslasten (rente, afschrijving en aflossing) 2022 zijn niet actueel (€ 326.000 nadeel). Ook is de verwachte uitkering gemeentefonds voor de jaarschijf 2022 geactualiseerd (€ 1.911.000 voordeel). E.e.a. is voor het jaar 2022 geactualiseerd en verwerkt in het effect van de bijstelling technische uitgangspunten.

Eventuele kleinere correcties in de calculaties of verschuivingen in ramingen tussen jaren zijn nu nog niet meegenomen, maar worden betrokken bij de opstelling van de begroting. Ook de effecten van een geactualiseerde kostentoerekening van loonkosten naar taakvelden en overheadkosten naar projecten (investeringen en bge's) zijn nog niet financieel vertaald. Deze worden opgenomen in de begroting 2019.

3.4 Bijstelling rente

Op basis van de geactualiseerde liquiditeitenplanning m.b.t. investeringen en bouwgrondexploitatie zijn de rentelasten meerjarig bijgesteld. Het betreft met name een correctie van de rentebijstelling uit kwarap I 2018.

Het rente percentage dat in 2019-2022 wordt gehanteerd om de werkelijk betaalde rente door te berekenen aan de bouwgrondexploitaties bedraagt 1,8%. Het percentage bedroeg in de jaarrekening 2017 nog 1,7%. Een stijging van de toe te rekenen rente aan de bouwgrondexploitaties heeft een positief effect op het exploitatiesaldo van de begroting.

Het omslagpercentage om het restant van de rente toe te rekenen aan de taakvelden bedraagt 0,9%. Dit percentage is gewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2017 en de kwartaalrapportage I-2018.

3.5 Geactualiseerd meerjarenperspectief

Voor de actualisatie van de begrotingsjaren 2019-2022 gaan we terug naar het meerjarenperspectief 2018-2021, zoals dat in de eerste kwartaalrapportage 2018 in paragraaf 4.2 als startpunt is gepresenteerd. Uitgaande van vaststelling van deze kwartaalrapportage dient het meerjarenperspectief 2019-2022 geactualiseerd te worden met de structurele doorwerking van bijstellingen uit deze rapportage.

Deze voorjaarsnota geeft na bijstelling aan de hand van alle elementen uit de vorige paragrafen een geactualiseerd meerjarenperspectief, waaruit de beschikbare (structurele) begrotingsruimte naar voren komt. Dit geactualiseerde meerjarenperspectief in deze voorjaarsnota vormt het vertrekpunt voor de totstandkoming c.q. behandeling van de begroting 2019 en de integrale afweging van voorstellen voor het eventueel ter beschikking stellen van middelen.

Tabel: Geactualiseerde meerjarenperspectief 2019-2022 na voorjaarsnota 2019

	bedragen x € 1.000,- - = tekort (nadeel)		2019	2020	2021	2022
Meerjarenperspectief 2019-2022 (begroting 2018)			521	364	114	114
- Investeringskrediet zwembad (besluit oktober 2017)			-10	-53	-99	-99
- Structurele doorwerking kwartaalrapportage III-2017			94	177	-1.995	-1.995
- Aanvullend krediet ontsluiting Run 4500 (besluit februari 2018)			-4	-4	-4	-4
- Wijziging btw-systematiek sportvoorzieningen zwembad (besluit februari 2018)			0	-9	-56	-56
- Structurele doorwerking kwartaalrapportage I-2018			1.357	1.961	5.330	5.330
Meerjarenperspectief na bijstellingen			1.957	2.435	3.289	3.289
- Effect van de bijstelling technische uitgangspunten			404	795	1.164	1.879
- Bijstelling rentepercentages			-70	-17	-389	-280
Subtotaal effect hoofdstuk 3			334	778	775	1.599
Meerjarenperspectief 2019-2022 na voorjaarsnota 2019			2.291	3.213	4.064	4.889

Nadrukkelijk wordt opgemerkt dat deze positieve ontwikkeling voor het saldo nog niet het finale begrotingssaldo weerspiegelt:

- ◆ Voor de WMO wordt een abonnementstarief ingesteld, wat naar verwachting een substantiële nadelige invloed op het begrotingssaldo kent. Zoals aangegeven in het Overdrachtsdocument kan dit nadeel oplopen tot boven de € 2,5 mln.
- ◆ Het Rijk verwacht van gemeenten vanuit het Interbestuurlijk Programma (IBP) behoorlijke inspanningen voor maatschappelijke opgaven zoals, Samen aan de slag voor het klimaat, Toekomstbestendig wonen en Regionale economie als versneller.
- ◆ De nieuwe beleidsambities, zoals deze in de voorjaarsnota zijn opgenomen, zijn nog niet financieel vertaald.

Na verwerking van de bijstellingen uit paragraaf 3.3 en 3.4 komt een begrotingsoverschot naar voren van € 2.291.000 in 2019 en begrotingsoverschotten van respectievelijk € 3.213.000, € 4.064.000 en € 4.889.000 in 2020, 2021 en 2022. Het effect van de mei/juni-circulaire 2018 is nog niet in deze voorjaarsnota verwerkt. Dit wordt bij kwartaalrapportage II-2018 meegenomen.

3.6 Ontwikkeling reservepositie

In de volgende tabel wordt de actuele stand van de algemene reserve (reservepositie) weergegeven. In de beginsaldi 2019 is rekening gehouden met de wijzigingen in 2018 voortkomend uit de kwartaalrapportage I-2018 en de jaarrekening 2017. De jaarschijf 2022 is een nieuwe jaarschijf in de meerjarenbegroting, die pas bij de opstelling van de begroting 2019-2022 volledig ingevuld kan worden. Vooral nog is in de laatste kolom op onderdelen in 2022 een pro memoriepost opgenomen.

Tabel Algemene reserve 2019-2022

Overzicht algemene reserve

	2019	2020	2021	2022
bedragen x € 1.000,-				
Stand per 1-1				
Risicoreserve benoemde risico's	4.448	4.448	4.448	4.448
Risicoreserve onbenoemde risico's	10.000	10.000	10.000	10.000
Algemene vrije reserve	29.646	28.148	26.893	26.676
Totale algemene reserve	44.094	42.596	41.341	41.124

Mutatie overzicht algemene vrije reserve

	2019	2020	2021	2022
bedragen x € 1.000,-				
Stand 1-1 algemene vrije reserve	29.646	28.148	26.893	26.676
Onttrekkingen primitieve begroting 2018				
Vennootschapsbelasting	5	5	5	pm
Bijdrage ROW 2017-2019	82	0	0	0
Bijdrage reserve sociaal domein	3.304	2.903	0	0
Vrijval boekwaarde zwembad	84	0	553	0
Kwarap III 2017				
Vennootschapsbelasting	95	91	89	pm
Kwarap I 2018				
Bijdrage reserve sociaal domein	-601	-608	0	0
Totaal onttrekkingen	2.969	2.391	647	0
Stortingen primitieve begroting 2018				
Verkoop gemeentelijke panden	0	0	0	pm
Begroot resultaat BGE	207	351	425	0
Kwarap I-2018				
Mutatie resultaat BGE	1.264	785	5	1.256
Totaal stortingen	1.471	1.136	430	1.256
Stand 31-12 algemene vrije reserve	28.148	26.893	26.676	27.932

De algemene reserve is (in tegenstelling tot bestemmingsreserves) het onbestemde deel van het eigen vermogen (totaal van bezittingen minus totaal van schulden). De gemeente Veldhoven heeft de algemene reserve verdeeld in een benoemd risico deel, een onbenoemd risico deel en een vrij deel. De algemene vrije reserve kan worden ingezet om incidentele uitgaven te dekken. De algemene reserve mag niet negatief zijn. Daarnaast is het zeker ook niet wenselijk om een negatieve algemene vrije reserve te hebben (beleidsmatig uitgangspunt in paragraaf 3.1) Is dit wel het geval dan kunnen (benoemde en onbenoemde) risico's niet gedekt worden. Adequaat handelen is dan vereist.

De meerjarenprognose van de algemene vrije reserve wordt mede bepaald door de tussentijdse geplande winstnemingen in diverse bge's. Over de periode 2019 -2022 bedraagt de winstneming op bouwgrondexploitaties € 4,3 mln.

De reservepositie staat na de aanpassing van verliesvoorziening Habraken bij de jaarrekening 2016 (€ 12,0 mln) en BBV-wijzigingen (investeringen maatschappelijk nut mogen niet meer rechtstreeks uit een reserve gedekt worden) minder onder druk. Op dit moment laat de algemene vrije reserve positieve meerjarensaldi zien tot een bedrag van € 27,9 mln begin 2022. Dit lijkt een mooie buffer, maar wellicht onvoldoende wanneer

onvoorziene ontwikkelingen binnen de bouwgrondexploitatie zich voordoen, waardoor een deel van de huidige (stand eind 2017) boekwaarde van € 108 mln niet terugverdiend kan worden.

Er zal dus kritisch en terughoudend omgegaan moeten worden met nieuw beleid en negatieve bijstellingen van bestaand beleid die van invloed zijn op de reservepositie.